

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

7. Regula est speculum Religiosorum. Thema. Si ignoras te, ô pulcherrima mulierum, egredere & abi post vestigia gregum tuorum. Cant. 1.8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

indignaz: & Nubibus mandabo, ne plu-
ant, & gratiæ abundantis rorem affun-
dant.

Quare, Charissimi, si vineam no-
stram, à Deo per S. Ignatium parentem
nostrum plantatam, turri & torculari
instructam, sepimento circumdatam,
illaxam cupiantus, ex parte nostra se-
pem regularum infractam, integram-
que servemus; ne serpentibus, leoni-
bus, urtis, id est, tentationibus, vitiis,
peccatis aditum patefaciamus: nam
*Qui transiit sepem, mordebit eum colu-
ber.* Et *Isaia 5.* minatur Deus: *Auffe-
ram sepem & erit in direptionem.* Et
Eccli 36. *Ubi non est sepes, diripietur*

posse. Si deinde Societatis nostræ
florem, vigorem & exempli boni atq;
ædificationis odorem, in fetorem gra-
veolentem commutari nolimus: re-
gularum sepem probè custodiamus; ac
denique si uvæ dulces, id est, fructus
bonorum operum & variarum virtu-
tum solidos ac perfectos, producere
desideremus, maceriam regularum
nostrarum, vineam nostram conser-
vantem, minimè lædi patiamur: aliàs
non uvæ dulces, sed acerbas, sed la-
brucas; non vinum dulce & Dei pa-
lato gratum, sed acetum insipidum
proferemus.

EXHORTATIO VII. PRÆLIMINARIS

De septimo Stimulo observandi Regulam
quia est speculum nostrum.

T H E M A.

*Si ignoras te, ô pulcherrima mulierum, egredere, & abi poss
vestigia gregum tuorum.* Cant. I. 8.

Uxlibet anima
religiosa est Chri-
sti Jesu Sponsi cœ-
lestis dilectissima
Sponsa; à qua is
inter cœtera mo-
nita, & ornamenta
cognitionem sui,
& cognitionem Dei requirit; ex qui-

bus multa præclarissima decora & vir-
tutum cimelia dependent. Nam cog-
nitio sui ipsius, via est ad cognitionem
Dei; sicut ignoratio sui, est ignoratio
Dei: cognoscens enim infirmitatem
& miseriam suam, Dei gratiam & om-
nipotentiam agnoscere, eamque sup-
plex invocare cogitur. Unde Agape-
tus Diaconus admonitione ad Justini-
anum

anum Imp. ait : *Qui se novit, Deum noscet : Deum noscens, Deo assimilabitur. Assimilabitur Deo, qui dignus erit, qui nihil Deo indignum admittit, sed cogitat, qua Dei sunt; & qua cogitat, loquitur; & qua loquitur, facit.* Econtra seipsum ignorans, Deum ignorabit, & plurima Deo indigna committet. Hinc Sponsus celestis Cant. 1. 8. sponsam monet : *Si ignorat te, & pulcherrima mulierum! egredere & ubi post vestigia gregum tuorum.* S. Hieronymus ista exponens Epist. 22. ad Euloch. *Sis licet pulchra, nisi te cognoveris, pasces hados, qui staturi sunt ad sinistram. Pasce hados tuos.* S. Ambrosius de anima & Isaac. c. 4. explicat, *pasce, id est, reges, sen coarce petulantia & lasciviam corporis tui, edo-ma leves motus, mortifica passiones & effroenes appetitus.* Unde autem nos cognoscemus? unde colligemus, num pulchri simus, an fecidi? Inspeciendum, more Virginum, speculum. At quodnam nostrum est speculum? Regula. Hanc enim aptissimam metaphoram S. Augustinus regulam suam appellat. In reg. cap. ult. Quem in locum Hugo Victorinus in cap. ult. Reg. S. Aug. ait : *Et bene hunc libellum dicit speculum : quia in eo tanquam in speculo inspicere possumus, quales sumus; sive pulchri, sive fædi; sive iusti, sive iniusti; utrum quisque nostrum regulariter vivat : utrum proficiat, an deficiat : utrum Deo placeat, an displiceat.*

Quomodo igitur hoc regularum speculum, bina nobis exhibeat; scilicet qui maculas & imperfectiones ostendat, & ad ornatum perfectionis de-

serviat, exhortatione hac declarabim⁹.

I. Speculum materiale, maculas faciei detegit, ut eas abstergere valeamus. Nam ut se ipse nosceret homo, qui suos in se, vultumque oculos inflectere non potest, homini speculum natura porrexit, ait L. Seneca L. 1. natur. quasi. c. 17. Sicut speculum dicitur id, quod inspiciamus; & speciem, id est, imaginem nostram contemplamur; ita S. Jacobus in Epist. sua c. 1. 23. Verbum Dei & legem speculum nuncupat, quia in eo nos inspiciamus, & speciem animæ contemplamur. Hinc S. Leo serm. 11. in Quadrag. *Artifex misericordiam Dei, inquit, splendidissimum in mandatis suis condidit speculum, in quo homo mentis faciem inspiceret, & quam conformis imagini Dei, aut quam dissimilis esset, agnosceret.* S. Leoni ad stipulatur Doctor mellissius serm. 1. de 7. panibus : *Evangelium, ait, speculum veritatis, nemini blanditur, nullum seducit, talem in eo se quisque reperiet, qualis fuerit ! nec ibi timore trepidet, ubi non est timor; nec lateatur, cum male fecerit.*

Quod S. Leo & S. Bernardus de lege Evangelica asserunt, idem nos, cum S. Augustino, rectè applicamus legi nostræ ac regulæ : nam & hæc speculum est splendidissimum, in quo animæ nostræ maculas intuentes, eas abstergimus, & quantum à virtutis perfectione distemus, perspicimus. Numeramus autem duplicis generis regulas, negativas & affirmativas : negativa, quidpiam vetant, ut exire domo sine facultate Superioris; extraneorum mandata deferre ad domesticos, suscipere curam secularium negotio-

I.
Speculum
regule
maculas
detegit.

rum: miscere colloquia de bellis Principum Christianorum inter se diffidentium: dare mutuo aut accipere, absque licentia: tentationes celare; otium sectari, nimiam corporis & sanitatis sollicitudine teneri; nimis laboribus ac operibus pœnolis, corpus, animamque atterere: De aliis nationibus loqui sinistrè & similia. Quæ omnia animæ faciem deturpant.

At quam ratione, maculas istas aut eluamus contractas, aut præcavebimus contrahendas? Si fecerimus quod Moyfi à Domino in tabernaculi constructione præscriptum: *Inspice & fac, secundum exemplum, quod tibi in monte monstratum est.* Inspice speculum, & vide quid veter, quidve requirat; Inspice non semel, sed sæpius; nec obiter, sed diligenter, & considera ac rumina, quàm conveniens, quàm pium, quàm sanctum sit, quod præcipitur; quàm pravum & noxium, quod vetatur. Hujus rei symbolum legimus Exodi c. 28. Jussit Deus fieri labrum æneum, ex speculis mulierum; ut in eo Sacerdotes sacrificaturi se lavantes inspicerent, & si quid in se maculatum, vel incompositum invenirent, detergerent & componerent. Nam ut ait S. Gregorius Hom. 17. in Evangelia: *Specula mulierum sunt præcepta Dei, in quibus se sancta anima semper afficiunt; & si qua in eis sunt fedditatis macula, deprehendunt. Cogitationum vitia corrigunt; & quasi venientes vultus, velut ex reddita imagine componunt: quia dum præceptis Dominicis solerter intendunt; in eis proculdubio, quid in se ca-*

lesti viro placeat, vel quid displiceat, agnoscunt.

Sacerdotes veteres, imitandi sunt nobis, non solum in observantia præceptorum; sed etiam regularum: dum peccata expiaturi, dum ad aram facturi, dum conscientiarum latebras scrutaturi sumus, Regulæ speculum intueamur; & si quas fedditatis maculas deprehenderit, detergamus; cogitationum vitia corrigamus; sermonum lapsus ac navos emendemus; & omne virus actionum nostrarum expellamus. Scribit Ludovicus Vives in S. August. L. 18. Civit. c. 13. Basilicum hoc modo occidi: circumdant se Venatores undique speculis; in quæ dum ille se introspicit, venenatis specierum visualium radii, ex oculis egressi, vi speculi, ad ipsammet reflectuntur, atque eum interficiunt & enecant. Ita Religiosus tepidus & multis peccatis venialibus se inficiens, & regularum transgressionibus maculans; easque in speculo regulæ intuens, & ad se reflectens, compunctus, interimit eos navos, quos tam pestilentes, fedditque conspicit, & novum fervorem induit.

Atque hoc est primum Speculi regularis officium, ac beneficium: quod maculas & imperfectiones nostras, regulæ repugnantes clarè detegat, ut eas cognoscamus, aboleamus, & imaginem animæ nostræ Deo & Christo majore puritate assimilemus.

II. Alterum speculi regularis officium & beneficium est, ut ad ornandam, & expoliendam, animæ nostræ faciem & vestimenta coordinanda atque

II.
Speculum
regulæ
ornandam
animam
servit.

atque aptanda subserviat. Sicut enim femina ac domicella nobiles, dum se comunt & ornant, studiosè se in speculo intuentur, ut non tantùm omne, quod in facie scædum viderint, eluant; verùm etiam, eam pulchrè per omnia componant: ita Religiosum decet, assidè regularum suarum speculum intueri, ut juxta illud se totum conformet, mores corrigat, virtutum ornamenta inferat, & omnigenæ perfectionis decore sese exornet. Huc servit, quod asseruit S. Paulus 2. Corinth. 3. 18. *Nos verò omnes revelatâ facie, gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur, de claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu.* Nam ut ait S. Augustinus L. 17. de Trinit. c. 6. *Speculantes dixit, per speculum videntes, non de specula prospicientes. Transformamur ergo dicit, de forma in formam mutamur, atque transitimus de forma obscura in formam lucidam. Nam lucerna pedibus meis verbum tuum & lumen semitis meis.* Psal. 118. 105. *Et mandatum lucerna est, & lex lux, & via vita increpatio disciplina.* Proverb 6 13.

Speculantes igitur nos in speculo nostro regulari, transformamur, de forma obscura, in formam lucidam ac pulchram? ut scilicet simus imago Dei, eumque quasi exemplar & prototypum, ad quod creati sumus, repræsentemus, dum regulæ omnem perfectionem complectenti nos conformamus. Transformamur de forma obscura in lucidam: quàm obscura est forma, è speculo huc allata? quot maculis deturpata? quantis tenebris & ignorantibus

involuta? quàm obscura est superbia, luxuria, invidia, vana gloria & ceteræ vitiarum caligines? has autem in speculo regulari contemplantes paulatim dissipamus, & in formam lucidam transformamur: & *De claritate minori, pedetentim ad claritatem majorem* pertingimus.

Unde S. Augustinus librum conscripsit, quem *Speculum* nuncupavit, eò quod in eo Scripturæ Divinæ sententiæ morales de virtutibus & vitiis collegerit; *Ut in eo credens, inquit, quæ Deo obedire voluerit, se inspiciat, quantumque in bonis moribus operibusque profecerit, & quantum sibi desit, attendat.* Similem librum, simile speculum exhibet nobis S. Pater noster Ignatius (scilicet librum regularum) nihil nisi sententiæ morales, & documenta ex vita ac doctrina Christi decèpta continens, ut ejus filii in eo se intueantur, & quantum sibi ad finem ab eo intentum, scilicet perfectionem propriam & alienam desit, attendant, & magis magisque ad eam aspirent. Idem S. Doctor in ps. 103. Conc. 1. *Vide, ait, si hoc es, quod dixit (Psalmes) si nondum es, gemo ut sis, renuntiavis tibi speculum faciem suam: sicut speculum nun sentit adulatorem, sic nec te palpes.* Idem applicemus nobis: *Inspexisti speculum regulare, vide si hoc es, quod dixit; si nondum es, gemo, ut sis; conare, propone, rem cum gratia Dei aggredere, & pulcher Christoque ac S. Ignatio similior efficiaris.*

Quem in finem plurimum conducunt regulæ, quæ affirmativæ sunt, & quid ad animæ pulchritudinem consequendam

quendam, nobis agendum sit, edocent: dum jubeat matutino tempore celestium meditationi insistere, peccata suo tempore per poenitentiae Sacramentum expiare, bis in conscientiam diebus singulis inquirere, paupertatem Evangelicam, castitatem Angelicam, Obedientiam perfectam sectari; & Dei proximique sinceram charitati operam dare. Has similesque regulas, *inspice, saepe recole, expende, intellige;* deinde *fac & in praxin redige.* & ornabunt te, multisque gemmis pretiosis condecorabunt. Nec sis similis viro, de quo S. Jacobus in epist. c. 1. *Quia si quis auditor est verbi (regula) & non factor: hic comparabitur viro, consideranti vultum nativitatibus suis in speculo: consideravit enim se & abiit, & statim oblitus est, qualis fuerit.*

Quapropter, nos speculum regularum nostrarum, non obiter; sed sedulo & serio, saepius inspiciamus, tum ut imperfectionum nostrarum maculas abstergamus; tum ut animam nostram omni generis perfectio-

nis pulchritudine & ornatu condecoremus: non imitemur viros sese intuentes in speculo, & mox abeuntes; sed Virgines Nobiles, pulchritudinis & ornatibus studiosas, quae diu multumque se in speculis contemplantur, omnesque rivos & maculas, etiam minimas, quas in iis cernunt, emaculant & extergunt, ac totam faciem, vestes, gestus ac mores ad speculum formant & componunt: saepius de illis, clarissime praesentia, utilitate, fructu meditationis instituamus; hac ratione, tanquam specula concava, radiis solaribus opposita, stupam, chartam, aliaque accendunt; ita regularum nostrarum speculum amore divino nos inflammabit, & perfectionis desiderium accendet. *Ignitum eloquium tuum vehementer, & servus tuus dilexit illud.* Psal. 118. 140. Quod illuminabit, aduret, & animam de forma obscura in lucidam, de tepida in ferventem, de imperfecta in perfectam transmutabit.

